

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष १०, अंक ३]

मंगळवार, फेब्रुवारी २७, २०२४/फाल्गुन ८, शके १९४५

[पृष्ठे १९, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ५

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[खालील विधेयकाचे हिंदी (देवनागरी लिपी) भाषांतर महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिद्ध करण्यात यावे. प्रसिद्ध केल्याचा दिनांक निर्देशित करण्यात यावा].

पुढील विधेयक महाराष्ट्र विधानसभा नियम यातील नियम ११६ (१) च्या पहिल्या परंतुकान्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :—

L. A. BILL No. V OF 2024.

A BILL

TO AUTHORISE PAYMENT AND APPROPRIATION OF CERTAIN
FURTHER SUMS FROM AND OUT OF THE CONSOLIDATED
FUND OF THE STATE FOR THE SERVICES AND PURPOSES OF THE YEAR
ENDING ON THE THIRTY-FIRST DAY OF MARCH 2024.

सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५.

दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून
आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजूरी देण्यासाठी विधेयक.

ज्याअर्थी, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०४ तसेच अनुच्छेद २०५ अन्वये, दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी संपणाऱ्या
वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी रकमांचे विनियोजन करण्यासाठी विनियोजन अधिनियम
संमत करण्याकरिता ; आणि उक्त रकमांच्या प्रदानास अधिकृत मंजूरी देण्याच्या प्रयोजनाकरिता तरतूद करणे आवश्यक आहे ;
त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या पंचाहत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र (पुरवणी) विनियोजन अधिनियम, २०२४, असे म्हणावे.

संक्षिप्त नाव.

(१)

सन २०२३-२०२४ या वित्तीय वर्षासाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून रुपये ८६,०९,१७,०३,००० काढणे.

२. राज्याच्या एकत्रित निधीतून, दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी संपणाऱ्या वर्षात, या सोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सेवा व प्रयोजने यांच्या बाबतीतील कित्येक खर्च भागविण्यासाठी रकमा देतेवेळी, यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील इतक्या म्हणजे, आठ हजार सहाशे नऊ कोटी सतरा लाख तीन हजार रुपये एवढी एकूण बेरीज होणाऱ्या रकमा देता येतील व त्यांचा विनियोग करता येईल.

विनियोजन. ३. या अधिनियमाद्वारे, राज्याच्या एकत्रित निधीतून ज्या रकमा देण्यासाठी व त्यांचा विनियोग करण्यासाठी अधिकृत मंजूरी देण्यात आलेली आहे, त्या रकमांचा विनियोग, दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या संबंधात अनुसूचीत दर्शविलेल्या सेवा व प्रयोजने यांकरिता करण्यात येईल.

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकूण	
			अधिक नसतील अशा रकमा - (४)			
			रुपये	रुपये		
ए-५ सामाजिक सेवा		ए-महसुली लेखावरील खर्च				
		सामान्य प्रशासन विभाग				
		गृहनिर्माण	२२१६,	१६,०००	...	१६,०००
		सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	२२३५,			
		इतर सामाजिक सेवा	२२५०,			
		सचिवालयीन-सामाजिक सेवा	२२५१,			
एकूण-सामान्य प्रशासन विभाग			१६,०००	...	१६,०००	
बी-१ पोलीस प्रशासन		गृह विभाग				
		न्यायदान	२०१४,	१५,०००	...	१५,०००
		पोलीस	२०५५,			
		इतर प्रशासनिक सेवा	२०७०,			
बी-३ वाहतूक प्रशासन		वाहनांवरील कर	२०४१,	६,०००	...	६,०००
		मार्ग परिवहन	३०५५,			
		अंतर्देशीय जल परिवहन	३०५६,			
बी-५ तुरुंग		तुरुंग	२०५६,	६९,५६,९५,०००	...	६९,५६,९५,०००
बी-८ पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण		पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण	२७११,	१,०००	...	१,०००
एकूण-गृह विभाग			६९,५७,१७,०००	...	६९,५७,१७,०००	

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक		कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये	रुपये
महसूल व वन विभाग						
सी-१	महसूल आणि जिल्हा प्रशासन	२०२९, २०४५, २०५३, २०७०, २८५३, २०३०, २२१७, २२२५, २२३५, २२५०,	जमीन महसूल विक्रय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क जिल्हा प्रशासन इतर प्रशासनिक सेवा अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग मुद्रांक व नोंदणी नगरविकास अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण सामाजिक सुरक्षा व कल्याण इतर सामाजिक सेवा	१,००० ... ... २,०००	१,००० २,०००	१,०००
सी-२	मुद्रांक व नोंदणी			८७,७८,३९,०००	...	८७,७८,३९,०००
सी-५	इतर सामाजिक सेवा				...	
सी-६	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	२२४५,	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	१६,६२,०१,८९,०००	...	१६,६२,०१,८९,०००
सी-७	वने	२४०६, २४१५, २५५१,	वनीकरण व वन्यजीवन कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण डोंगराळ क्षेत्रे	१,०००	...	१,०००
एकूण-महसूल व वन विभाग				१७,४९,८०,३२,०००	...	१७,४९,८०,३२,०००
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग						
डी-३	कृषि सेवा	२४०१, २४०२,	पीक संवर्धन मृद व जलसंधारण	९,००० ...	...	९,०००

अनुसूची (कलमें २ व ३ पहा.)				
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
			रुपये	रुपये
डी-४	पशुसंवर्धन	कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	५,०००	५,०००
डी-५	दुग्धव्यवसाय विकास	पशुसंवर्धन	...	...
		दुग्धव्यवसाय विकास	२,०४,७६,३५,०००	२,०४,७६,३५,०००
		एकूण-कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	२,०४,७६,४९,०००	२,०४,७६,४९,०००
ई-२	सर्वसाधारण शिक्षण	शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	१०,०००	१०,०००
		सर्वसाधारण शिक्षण	...	...
		एकूण-शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	१०,०००	१०,०००
एफ-२	नगरविकास आणि इतर प्रागत सेवा	नगरविकास विभाग	६,०७,१३,६४,०००	६,०७,१३,६४,०००
		जिल्हा प्रशासन	...	...
		इतर प्रशासनिक सेवा	...	...
		नगरविकास	...	...
		मार्ग व पूल	...	...
		एकूण-नगरविकास विभाग	६,०७,१३,६४,०००	६,०७,१३,६४,०००
		वित्त विभाग	...	...

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)		अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)			
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	इतर आर्थिक आणि सर्वसाधारण सेवा कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)		एकूण
			रुपये	रुपये	
जी-२	इतर आर्थिक आणि सर्वसाधारण सेवा	२०७०, २०७५, इतर प्रशासनिक सेवा संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	१,०००	...	१,०००
जी-३	व्याज प्रदाने व ऋण सेवा	२०४८, २०४९, ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यासाठी विनियोजन व्याज प्रदाने	...	१,०००	१,०००
जी-६	निवृत्तिवैतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	२०७१, निवृत्तिवैतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	...	४,३२,८५,००,०००	४,३२,८५,००,०००
एकूण-वित्त विभाग					
			१,०००	४,३२,८५,०१,०००	४,३२,८५,०२,०००
सार्वजनिक बांधकाम विभाग					
एच-३	गृहनिर्माण	२२१६, गृहनिर्माण	९५,४७,३५,०००	...	९५,४७,३५,०००
एच-५	मार्ग व पूल	३०५४, मार्ग व पूल	३,०००	...	३,०००
एच-६	सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती	२०५९, सार्वजनिक बांधकामे २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण २२०३, तंत्र शिक्षण २२०५, कला व संस्कृती २२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य २२१७, नगरविकास २२३०, कामगार, सेवोयोजन व कौशल्य विकास २४०३, पशुसंवर्धन २४०५, मत्स्यव्यवसाय	२,०००	...	२,०००
एकूण-सार्वजनिक बांधकाम विभाग					
			९५,४७,४०,०००	...	९५,४७,४०,०००

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)				
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	रुपये
जलसंपदा विभाग				
आय-३	पाटबंधारे, वीज आणि इतर आर्थिक सेवा		११,०००	११,०००
			...	११,०००
एकूण-जलसंपदा विभाग				
			११,०००	११,०००
विधि व न्याय विभाग				
जे-१	न्यायदान		११,४३,९८,४७,०००	१३,०२,४९,७५,०००
जे-२	सेक्रेटरिएट आणि इतर सामाजिक आर्थिक सेवा		२६,४५,६३,०००	२६,४५,६३,०००
			...	२६,४५,६३,०००
एकूण-विधि व न्याय विभाग				
			११,७०,४४,९०,०००	१३,२८,८७,३८,०००

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)						
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा		एकूण	
			अधिक नसतील अशा रकमा -			
			(१)	(२)		(३)
उद्योग, ऊर्जा ,कामगार व खनिकर्म विभाग						
के-४	कामगार, सेवयोजन व कौशल्य विकास	२२३०,	कामगार, सेवयोजन व कौशल्य विकास	३,०००	...	३,०००
के-६	ऊर्जा	२८०१,	वीज	१३,७७,४९,००,०००	...	१३,७७,४९,००,०००
		२८१०,	नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा			
के-७	उद्योग	२८५१,	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	२,०००	...	२,०००
		२८५२,	उद्योग			
		२८५३,	अलौहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग			
			एकूण-उद्योग, ऊर्जा ,कामगार व खनिकर्म विभाग		...	१३,७७,४९,०५,०००
ग्रामविकास विभाग						
एल-२	जिल्हा प्रशासन	२०५३,	जिल्हा प्रशासन	२,०००	...	२,०००
एल-३	ग्रामविकास कार्यक्रम	२०५९,	सार्वजनिक बांधकामे	१,०००	...	१,०००
		२२३५,	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण			
		२४१५,	कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण			
		२५०१,	ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम			
		२५०५,	ग्रामीण रोजगार			
		२५१५,	इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
		२८१०,	नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा			
		३०५४,	मार्ग व पूल			
एल-४	सचिवालयीन-आर्थिक सेवा	३४५१,	सचिवालयीन-आर्थिक सेवा	२,०००	...	२,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
			अधिक नसतील अशा रकमा - (४)			
			रुपये	रुपये	रुपये	रुपये
एकूण-ग्रामविकास विभाग						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...						
५,०००						
५,०००						
...</						

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)			
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)
		रुपये	रुपये
एकूण-सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग			
		७,०००	...
			७,०००
नियोजन विभाग			
ओ-७	सचिवालयीन-आर्थिक सेवा	३४५१,	सचिवालयीन-आर्थिक सेवा
			१,०००
ओ-८	पर्यटन	३४५२,	पर्यटन
			१,०००
ओ-९	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण	३४५४,	जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी
			८,७६,२७,५७,०००
		३६०४,	स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्ताकित रकमा देणे
			४,७६,२७,५७,०००
			...
			४,७६,२७,५७,०००
एकूण-नियोजन विभाग			
		४,७६,२७,५७,०००	...
			४,७६,२७,५७,०००
सार्वजनिक आरोग्य विभाग			
आर-१	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	२०४९,	व्याज प्रदाने
		२२१०,	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य
		२२११,	कुटुंबकल्याण
		२२३५,	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण
			३६,०००
			...
			३६,०००
एकूण-सार्वजनिक आरोग्य विभाग			
		३६,०००	...
			३६,०००
वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग			

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा.)					
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)		
			रुपये	रुपये	रुपये
एस-१	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	६,०००	...	६,०००
एस-३	सचिवालयीन-सामाजिक सेवा	२२५१, सचिवालयीन-सामाजिक सेवा	१,०००	...	१,०००
एकूण-वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय़े विभाग			७,०००	...	७,०००
आदिवासी विकास विभाग					
टी-५	जनजाति क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील महसुली खर्च	जिल्हा प्रशासन सार्वजनिक बांधकामे सर्वसाधारण शिक्षण क्रीडा व युवक सेवा वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य कुटुंबकल्याण पाणी पुरवठा व स्वच्छता गृहनिर्माण नगरविकास अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण कामगार, सेवायोजन व कौशल्य विकास सामाजिक सुरक्षा व कल्याण पोषण आहार पीक संवर्धन मृद व जलसंधारण पशुसंवर्धन मत्स्यव्यवसाय वनीकरण व वन्यजीवन	११,०००	...	११,०००

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमपेक्षा एकूण		
			अधिक नसतील अशा एकमा - (४)	रुपये	
			रुपये	रुपये	
व्ही-२ सहकार	२४२५, सहकार				
	२४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम				
	२५०१, ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम				
	२५०५, ग्रामीण रोजगार				
	२७०२, लहान पाटबंधारे				
	२८०१, वीज				
	२८१०, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा				
	२८५१, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग				
	२८५२, उद्योग				
	३०५४, मार्ग व पूल				
	३०५५, मार्ग परिवहन				
	एकूण-आदिवासी विकास विभाग				
			११,०००	...	११,०००
	सहकार, पणन व वस्तोद्योग विभाग				
	२०७०, इतर प्रशासनिक सेवा				
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण					
२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन					
२४२५, सहकार					
२४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम					
२८५१, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग					
२८५२, उद्योग					
३४५१, सचिवालयीन-आर्थिक सेवा					
३४५६, नागरी पुरवठा					
एकूण-सहकार, पणन व वस्तोद्योग विभाग					
			१०,०००	...	१०,०००

अनुसूची (कलमें २ व ३ पहा।)				
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	एकूण
			रुपये	रुपये
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग				
डब्ल्यू-३ तंत्र शिक्षण		२२०३, तंत्र शिक्षण	१,०००	...
डब्ल्यू-४ कला व संस्कृती		२२०५, कला व संस्कृती	३,०००	...
एकूण-उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग			४,०००	...
महिला व बाल विकास विभाग				
एक्स-१ सामाजिक सुरक्षा व पोषण आहार		२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण २२३६, पोषण आहार	१,०००	...
एकूण-महिला व बाल विकास विभाग			१,०००	...
कौशल्य,रोजगार,उद्योजकता व नाविन्यता विभाग				
झेडए-२ सेक्टरिएट आणि इतर सामाजिक सेवा		२२०३, तंत्र शिक्षण २२३०, कामगार, सेवायोजन व कौशल्य विकास २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण २२५१, सचिवालयीन-सामाजिक सेवा २४०६, वनीकरण व वन्यजीवन	१,०००	...
एकूण-कौशल्य,रोजगार,उद्योजकता व नाविन्यता विभाग			१,०००	...

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)				
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा अधिक नसतील अशा एकमा -	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	
			रुपये	रुपये
			रुपये	रुपये
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग				
झोडडी-२	कला व संस्कृती	२२०५,	कला व संस्कृती	१,००० ... १,०००
			एकूण-पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग	१,००० ... १,०००
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग				
झोडजी-३	विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण	२२२५,	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण	२,००० ... २,०००
		२२३५,	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	
			एकूण-इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग	२,००० ... २,०००
दिव्यांग कल्याण विभाग				
झोड आय-३	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	२२३५,	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	२,००० ... २,०००
			एकूण-दिव्यांग कल्याण विभाग	२,००० ... २,०००
			एकूण-ए-महसुली लेखावरील खर्च	५७,५०,९७,०९,००० ५,९९,२८,२९,००० ६३,४२,२५,३०,०००
			बी-भांडवली लेखावरील खर्च	
			सामान्य प्रशासन विभाग	

अनुदानाचा किंवा इतर वेनियोजनाचा क्रमांक		कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)		
ए-१०	शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे	७६१०,	शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे	रुपये ८०,५३,००० ...	रुपये ८०,५३,०००
			एकूण-सामान्य प्रशासन विभाग	८०,५३,०००	८०,५३,०००
			गृह विभाग		
बी-१०	आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च	४०५५, ४०७०, ५००२, ५०५५,	पोलिसांवरील भांडवली खर्च इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च. भारतीय रेल्वे यांवरील भांडवली खर्च - वाणिज्यिक मार्ग मार्ग परिवहन यांवरील भांडवली खर्च	२,०९,२६,८५,००० ...	२,०९,२६,८५,०००
			एकूण-गृह विभाग	२,०९,२६,८५,०००	२,०९,२६,८५,०००
			महसूल व वन विभाग		
सी-९	इतर प्रशासकीय व सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च	४२३५, ४२५०, ६२४५,	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांवरील भांडवली खर्च इतर सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी कर्ज	४८,७८,००,००० ...	४८,७८,००,०००
			एकूण-महसूल व वन विभाग	४८,७८,००,०००	४८,७८,००,०००
			नगरविकास विभाग		
एफ-५	सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च	४२१७, ५४७५,	नगरविकासावरील भांडवली खर्च इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च	३,००० ...	३,०००

अनुसूची (कलमे २ व ३ पहा)				
अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या एकमापेक्षा एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा (४)	
			रुपये	रुपये
एच-९	प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी भांडवली खर्च	इतर सामाजिक सेवा यावरील भांडवली खर्च	१,०००	१,०००
		शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च	...	...
		वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च	...	...
		इतर सामाजिक सेवा यावरील भांडवली खर्च	...	...
एकूण-सार्वजनिक बांधकाम विभाग			१५,०००	१५,०००
जलसंपदा विभाग				
आय-५	पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च	मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च	१४,०००	१४,०००
		मोठे पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च	...	...
		मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च	...	...
		लहान पाटबंधार्यांवरील भांडवली खर्च	...	...
		लाभक्षेत्र विकास यावरील भांडवली खर्च	...	...
		पूरनियंत्रण प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च	...	...
		वीज प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च	...	...
एकूण-जलसंपदा विभाग			१४,०००	१४,०००
नियोजन विभाग				
ओ-१०	इतर ग्रामविकास कार्यक्रमांवरील भांडवली खर्च	इतर सामाजिक सेवा यावरील भांडवली खर्च	१,०००	१,०००
		इतर ग्रामविकास कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च	...	...
		पर्यटनावरील भांडवली खर्च	...	...

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक		कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)		रुपये	रुपये	रुपये
अधिक नसतील अशा रकमा -						
(४)						
एकूण-नियोजन विभाग						
सहकार, पणन व वस्तोद्योग विभाग						
व्ही-३	सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च	४४२५, ४४३५, ४८५१, ५४७५,	सहकारावरील भांडवली खर्च इतर कृषिविषयक कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यांवरील भांडवली खर्च इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च	१,०००	...	१,०००
एकूण-सहकार, पणन व वस्तोद्योग विभाग						
एकूण-बी-भांडवली लेखावरील खर्च						
एकूण-बेरीज						
६५,७९,१०,७३,०००						
२०,३०,०६,३०,०००						
८६,०९,१७,०३,०००						

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०४ व अनुच्छेद २०५ यानुसार, २०२३-२४ या वर्षाच्या संबंधातील विवक्षित सेवा व प्रयोजने यांवरील पूरक खर्च भागविण्यासाठी आवश्यक रकमांचे, राज्याच्या एकत्रित निधीतून विनियोजन करण्याकरिता तरतूद करण्यासाठी हे विधेयक मांडण्यात येत आहे.

रकमा पुढे दर्शविण्यात आल्या आहेत :—

		रुपये
(ए) महसुली खर्च	. .	६३,४२,२५,३०,०००
(बी) भांडवली खर्च	. .	२२,६६,९१,७३,०००
एकूण . .		८६,०९,१७,०३,०००

मुंबई,
दिनांक २७ फेब्रुवारी २०२४.

अजित पवार,
उप मुख्यमंत्री.